

een vrouw in de bouw

ZE WAS NIEUWSGIERIG NAAR HET WERK VAN HAAR VADER DIE OP DE BOUW WERKT. Dat wilde Rinke ook wel eens meemaken. En zo belandde ze de hele zomer op de steiger en in de bouwkeet. 'Je denkt toch zeker niet dat een snuffelstage jou tot een bouwvakker maakt, dame?'

Mijn naam is Rinke. Ik ben een studente taal en communicatie uit Amsterdam en de omtrek van mijn rechterbovenarm is 26,5 centimeter. Een zomervakantie van liefst drie maanden is de beloning voor het behalen van mijn bachelor. Maar lui van mijn vakantie genieten doe ik niet.

Als mijn vrienden om kwart voor 6 's morgens hun huis binnen strompelen na een flinke stapavond, gaat mijn wekker af. Dan smeer ik vijf boterhammen en een stuk ontbijtkoek, want 5 kilometer verderop wacht een nieuwe dag in de bouw. Buiten voelt de lucht nog ijl en vochtig aan, zoals dat hoort als je voor dag en dauw je huis verlaat. Met een paar sokken en een korte broek in mijn tas en een mok thee in mijn hand vertrek ik op mijn slippers en de fiets van mijn vader. Na een kwartier slingeren tussen weilanden, koeien en mistflarden, met voorbij ronkende vrachtwagens en bestelbusjes loop ik de keet binnen met een lege mok.

'Haai.'

'Mogguh.'

'Koffie?'

'Nee, thee.'

'Vrouwen...'

Rinke Verkerk in een van de acht woningin-aanbouw in Stalwijk.

Mijn vader en broertje werken allebei in de bouw, als uitvoerder en timmerman. Hun dagelijks leven verschilt nogal van het mijne; zij wonen in de polder, ik woon in Amsterdam. Zij staan met hun poten in de modder, ik probeer mijn schoenen schoon en droog te houden als het regent onderweg naar de bibliotheek. Hoewel ik weet dat hun werk zwaar is en dat zij niet voor hun plezier in regen of hitte met hun hamer zwaaien, benijd ik hen vaak een beetje.

Ik ben hier beland door een uit de hand gelopen experiment in januari. Na behoorlijk wat maanden te hebben herhaald dat ik wel eens een week in de bouw wilde werken omdat ik zo nieuwsgierig was naar hoe het er daar aan toegaat, zorgde mijn vader ervoor dat ik de daad bij het woord moest voegen. Hij regelde dat ik een week bij zijn baas kon werken; Vergeer Bouw in Reeuwijk.

Maar dat was een weekje in januari. Het uitzicht op beter weer, plus zijn opmerking 'Je denkt toch zeker niet dat een snuffelstage jou tot een bouwvakker maakt, dame?' deden mij besluiten te bedelen om een hele zomer op de steiger. Ik kreeg de zomer. Van juni tot en met augustus stond ik elke werkdag van 7 uur 's ochtends tot 4 uur 's middags met mijn collega-bouwvakkers op een bouwput te zwoegen om acht woningen uit de grond te stampen.

Ja, een vrouw in de bouw is ongewoon. Volgens mijn collega's blijven machinisten en chauffeurs opeens langer plakken of krijgen ze meer praatjes. Maar mijn maat John gedraagt zich alsof mijn aanwezigheid doodnormaal is, en volgens mij meent hij dat. Hij is 50 en werkt de hele dag op twee eierkoeken en slechte koffie. Als ik mijn spijkerschort niet draag roept hij dat ik m'n jurk ben vergeten. Zijn motto is: 'Hou me tegen!' Dat motto geldt eigenlijk voor al mijn collega's. En tegenwoordig ook voor mij. Hoewel het niet moeilijk gissen is naar wat de buitenwereld wil weten van een vrouwelijke bouwvakker, heb ik toch een kleine peiling gedaan op Facebook. Mijn antwoorden zijn kort. Ook ik vind een blote bilspleet smerig. Bij de koffiepauze zijn er meestal stroopwafels. En als iemand een weddenschap heeft verloren of zich heeft verslapen, is er gebak. Ik kak op een Dixie en soms fluit ik naar mannen in een korte broek. Soms voel ik me *one of the guys*. Totdat ik iets niet kan optillen vanwege die armzalige 26,5 centimeter. Tot slot moet ik op de vraag 'of ik niet zat word van fluitende collega's en lompe opmerkingen' antwoorden dat het daarmee enorm meevalt. Tot zover de Viva-vraagbaak.

In de keet verwissel ik gauw mijn slippers voor sokken en werkschoenen. Mijn vier vaste collega's Bart, John, Jeroen en Wesley staan al buiten. Bart is onze uitvoerder, Jeroen en John zijn de oude rotten in het timmermansvak en Wesley is de leerling-timmerman van Jeroen. Ik glibber door de blubber zo snel mogelijk achter John aan, die zijn →

'Neem de duplexnagels en de klopboor mee en sla vast stalen staven langs de bekisting. Sla de bekisting bij de kieren ook nog even dicht met klampjes'

gereedschap al bij elkaar staat te rapen. Verderop staat Jeroen – in korte broek en met zijn spijkerschort op halfzeven – Wesley iets wijs te maken. Maar als ik John bijna heb bereikt word ik aan mijn staart getrokken door Bart. Bart legt altijd twee keer uit wat hij van me verwacht. Eerst in vaktermen. Halverwege gealarmeerd door de hopeloze, verwarde uitdrukking op mijn gezicht begint hij dan op-nieuw. In nijntjitaal. Dankzij zijn Dick Bruna-kwaliteiten heb ik inmiddels behoorlijk wat dingen geleerd die een timmervrouw zou moeten beheersen. Ik snap de werking van slijptollen, cirkelzagen, afkortzagen, decoupeerzagen, schrobzaag, lineaalzaag, betonboor, accuboer, het lasapparaat en de laser. En van Jeroen heb ik geleerd dat de eenvoud van dingen als een duimstok, een hamer, een potlood en een stanleymes slechts uiterlijke schijn is.

'Rinke, wij gaan straks kozijnen stellen en dan hebben wij John even hard nodig. Jij moet dus zelfstandig beginnen met het slopen van die bekistingslatjes. Daarna neem je de duplexnagels en de klopboor mee en sla je vast stalen staven langs de bekisting. Sla de bekisting bij de kieren ook nog dicht met klampjes.'

Mijn gezicht betreft. Ik ben verward omdat het woord 'wij' duidelijk maakte dat ik zonder John aan de slag moet. 'Leg dat nog eens uit?'

'Wij gaan met de kraan de ramen en de tuindeuren ophangen. Jij gaat met je hamer die houten latjes even uit de deuren raamopeningen slopen. Daarna ga je werken aan de randbekisting die je gister hebt gezet met John.'

'En de duplexnagels?'

'Die gebruik je altijd, Rinke. Dat zijn die spijkers met een dubbele kop. En klampjes zijn die kleine houten plankjes. 'O ja.'

'Helder?'

'Helder.'

'Goed zo! Dan vermaak jij je wel weer tot de koffie. En vergeet je helm niet op te doen, want de kraan staat op de put.'

Ik heb een hekel aan mijn bouwhelm. Als ik hem te strak doe, krijg ik hoofdpijn. Als hij te los zit, zakt hij steeds voor mijn ogen. Op een warme dag als vandaag is het een zware bedoeling met dat ding. Op een warme dag als vandaag heb ik trouwens ook een hekel aan mijn spijkerschort. Het loopt extra lastig door rul zand en als ik op mijn hurken zit, rollen de duplexnagels eruit. Maar ik neem alles mee, samen met de klopboor, en beklim de twee ladders naar de top van de eerste woning. Zonder handen, want die zitten vol met gereedschap.

'Verrekte klotebekisting.' Deze verwensing sis ik hartgrondig

tussen mijn tanden door wanneer mijn hamer langs de staaf suist en mijn wijsvinger met een fikse vaart op de stalen bewapening stuitert. Het levert een ingekeepte vinger met een tintelende vingertop op. Maar uit de jukebox van John klinkt 3FM, als welkom, zeer welkom afwisseling van Radio 538. Dat is het voordeel van alleen werken. Ik werk door totdat Jeroen schreeuwt dat we de dag alweer doormidden hebben gezaagd en ik naar beneden mag komen voor stroopwafels.

In de keet zitten Jeroen, John en Wesley. Mijn collega's. Jeroen en John zijn een beetje aan de oude kant en allebei kaal. John zit altijd bij het raam om de boel in de gaten te houden. Van Jeroen krijg ik thee. Hij is onze vaste maatvoerder en beschikt over een nauwkeurigheid die ik me met de beste wil van de wereld nooit eigen zal maken. Hij begrijpt er dan ook niets van als ik na drie keer nameten een latje voor een deuropening afkort op 116 centimeter, terwijl het 116,4 centimeter moet zijn. 'Natuurlijk past het dan niet. Die millimeters staan niet voor niks op je rolmaat.'

Zijn maat Wesley zit met zijn schoenen op de stoel van Bart zijn Luikse wafel naar binnen te werken. Wesley is niet als ik 21, draagt een hip paars vest en een strakke zonnebril. Hij heeft de laatste restjes appeltaart van zijn Roxanne uit de koelkast gepakt en zwaait nu lonkend in het rond met de slagroombus om onze koffie te verluxen.

Bart komt iets later binnen vanuit zijn kantoor. Hij is niet groot – wat overigens kenmerkend is voor ons allemaal – en eet een halve bol brood per dag. De sneetjes besmeert hij met zo'n dikke laag Speculoos of Nutella dat ze de omvang aannemen van een Big Mac.

'Wes, haal je poten van mijn stoel.'

'Ik zit net lekker.'

'Ook goed. Maar als ik sta, sta jij ook. Dus eet je wafel maar buiten op, dan kun je vast aan de bak.' Wesley kiest na dit dreigement eieren voor zijn geld en trakteert Bart op een lading slagroom die ver boven de capaciteit van zijn plastic bekertje uitstijgt. Rust. Voor even dan, want traag gestamp met schoenen en geschuif van stoelen luiden het einde van de pauze in. 'We gaan er geen schaf van maken jongens.' Ik verstop me in de wc en spring in mijn korte broek, klaar voor een middag met John.

Niet lullen maar poetsen dus. We poetsen er flink op los in de bouw, maar voor lullen wordt ook tijd gemaakt. Alle anekdoten worden aan- en afgekondigd met de kreet 'mooi verhaal joh!', dus als die woorden vallen schuiven we ons gereedschap even aan de kant. Zelf heb ik inmiddels ook een aantal mooie verhalen verzameld en ik betrap mezelf geregeld op het citeren van deze nu al legendarische woorden.

Mooi verhaal! Zo bond Baas B. een onwillige stagiair eens een dag lang vast aan een schroefstempel om hem eraan te herinneren dat er altijd slechtere alternatieven bestaan dan schroefstempels zetten.

Tegenover luiheid staat een tweede, hoogst irritante eigenschap, namelijk overmoedigheid. Voor kerels die roepen dat ze alles kunnen, het hoogste woord voeren en een onstuitbare bewijsdrang met zich meedragen bestaat ook een simpele remedie. Mooi verhaal:

'Heb je de Vergeer Bouw Ontgroening al gehad?'

'De wat?'

'De Vergeer Bouw Ontgroening! Die moet je gedaan hebben, anders ben je geen echte timmerman.'

'Wat moet ik doen dan?'

'Jeroen, leg jij die jongen eens even uit wat hij moet doen.'

'Ah jongens, dat heeft geen zin. Hij doet het toch niet.'

'Hoe weet je nou of ik het niet doe? Ik weet toch niet wat het is. Ik doe het heus wel.'

'Nou, goed dan. Kun jij een zak van 25 kilo cementmortel boven je hoofd tillen?'

Natuurlijk kon hij dat. Wij telden af. Hij tilde uit alle macht. En stond een ogenblik later te grijnzen op het midden van de bouwput. En Jeroen stond achter hem. Met een stanleymes. Wij klapten hard en riepen tegen het kereltje dat hij een echte timmerman was, hij zei dat hij dat allang wist van zichzelf en Jeroen sneed de onderkant van de zak open. We hadden helaas geen stofzuiger bij de hand, dus hebben we hem even uitgeschud.

Hij zei die dag niet zo veel meer. Lekker rustig.

Mooi verhaal.

Aan het einde van de werkdag en mijn zomer als bouwvrouw sta ik naast Wesley met mijn ellebogen op een houten hek de weilanden in te turen. We halen herinneringen op aan mijn eerste werkdag. Toen de regen met bakken uit de hemel viel en ik in de oude gele regenjas van Bart moest helpen met beton storten. In laarzen van zeven maten te

Rinke met timmerman John.

'Simpel,
onderbetaald,
rotweer,
seksistisch...
Het is ook maar
een imago'

groot. Op regenachtige dagen suist de wind langs de huizen als op winterse dagen zoals ik die me altijd voorstelde tijdens het luisteren van Sinterklaasliedjes. Op die dagen zoeken we klussen binnen en klinkt er een hevige herrie uit de zaagloods. Want daar is het droog. 'Weet je Rinke, jij bent hier in de zomer maar het is de hele winter minstens net

zulk weer als toen. En ik wil dat niet nog veertig jaar doen.' Wesley wil doorleren voor werkvoorbereider en is nu druk bezig met het vinden van een studie. We grappen verder over John, die volgens ons nog zeventien jaar moet timmeren en zelf zegt dat het er maar elf zijn.

Jeroen boldert voorbij met zijn kruiwagen vol gereedschap. Het teken dat we kunnen stoppen. We ruimen op. John drinkt zijn laatste bakkie koffie. Speciaal voor hem staat in de keet nog een oude koffieautomaat waaruit de rest voor geen goud meer wil tappen. Maar John drinkt het al 33 jaar en is nooit ziek. Jeroen drinkt ijsthee en Wesley *whatsapp*t op zijn iPhone. Ik verwissel mijn werkschoenen voor mijn slippers. Blijkbaar hebben ze op me gewacht, want daarna lopen we allemaal naar buiten.

'Mogguh.' 'Laterrrrr.'

In een traag tempo fiets ik terug naar huis. Onderweg word ik de berm in gedrukt door de Vergeer-bus met Wesley achter het stuur. John toetert vanuit zijn eigen auto Wesley na en Jeroen fietst nog even met me mee totdat hij rechtsaf slaat. Ik denk aan wat Wesley vanmiddag zei: 'Simpel, onderbetaald, rotweer, seksistisch... Het is ook maar een imago. En we zijn wel gelukkig in de liefde.' Dat is waar. Ik neem me voor vanavond vroeg naar bed te gaan.

De omtrek van mijn bovenarmen is na drie maanden bouw volgens Jeroen 26,7 centimeter. Ik heb natuurlijk het lef niet om dit af te ronden. ←